

Checklista för miljöhänsyn vid dikesunderhåll

Upprättad 2018-10-01

Denna checklista består av två delar 1) formella krav utifrån lagstiftning, 2) generell hänsyn med rekommendationer. Rekommendationerna är just generella och behöver anpassas efter förhållandena i varje dike.

Formell hänsyn			
Skyddad art eller område	Vad gäller	Rekommendation	Kommentar
Strikt skydd enligt 4 § Artskyddsförordningen <ul style="list-style-type: none">• Större vattensalamander• Tjockskalig målarmussla• Sirlig skivsnäcka• Gölgroda• Grönfläckig padda• Klockgroda• Långbensgroda• Lökgroda• Lövgroda• Strandpadda• Åkergroda• Bred gulbrämad dykare• Bred paljettdykare• Utter• Mfl.	Förbud mot att skada eller störa fortplantningsområden eller viloplatser, avsiktligt eller oavsiktligt. Krav på dispens.	Sök dispens från artskyddet hos Länsstyrelsen! Information om dessa arter kan du hitta i Artportalen, eller genom att kontakta Länsstyrelsen. Observera att denna information uppdateras med jämna mellanrum. För att vara säker på att du har den senaste information är rekommendationen att du använder Artportalen eller Länsstyrelsen som informationskälla.	
Skydd enligt 6 § artskyddsförordningen Kräldjur, groddjur och ryggradslösa djur	Skyddet gäller endast djuren, inte livsmiljön. Normalt brukande av åker eller skog ska inte förhindras.	Dispens kan krävas om artens bevarandestatus påverkas lokalt, dvs om det finns risk att många individer dödas vid underhållet. Fundera på hur skadan kan minimeras, då bör dispens inte vara aktuellt. Kontakta Länsstyrelsen om du är osäker.	

<p>Skyddade områden Naturresevat och Natura 2000</p>	<p>Det kan finnas restriktioner (naturvårdsavtal) i och kring skyddade områden, t.ex. att köra med maskiner eller upplägg av jordsträngar. Underhåll får inte hindras, men Länsstyrelsen kan kräva viss hänsyn.</p>	<p>Rekommendationen är att ha samråd med Länsstyrelsen.</p>	
<p>Risk för skador på fisk eller fisket</p>	<p>Om fisket kan skadas, skall anmälan om de planerade arbetena göras till länsstyrelsen innan arbetena påbörjas. Till begreppet "fiske" räknas även musslor och kräftor m m. Länsstyrelsen kan ha synpunkter på tidpunkten för underhållet.</p>	<p>Anmäl underhållet till Länsstyrelsen. Utför underhållet under perioder då fisk inte leker eller vandrar.</p>	
<p>Fördjupning av diket</p>	<p>Vid underhåll ska du återställa diket till ursprungligt djup och läge som diket hade innan 1986. Fördjupning av diket är troligen en ny markavvattning, vilket kräver tillstånd.</p>	<p>Ta endast bort slam och vegetation. Gräv inte i hårda bottnar. Om diket behöver fördjupas, sök dispens från markavvattningsförbudet hos Länsstyrelsen samt tillstånd för markavvattning hos Länsstyrelsen eller mark- och miljödomstolen.</p>	

Generell hänsyn			
Risk att förebygga	Åtgärd	Rekommendation	Kommentar
Risk för grumling vid underhåll	Underhåll vid låga flöden	Juli-augusti samt december-februari. Laxfiskar vandrar under september-december	
	Börja gräva uppströms för att minimera grumling	Aspekter att väga in: <ul style="list-style-type: none"> • Uppslammad jord kan grävas upp efterhand • Erfarna maskinförare känner ofta var gamla botten är • Med modern teknik är det lätt att få rätt djup även på flack mark 	
	Använd redskap som minskar grumling	Gallerskopa bör entreprenören kunna tillhandahålla. Klippskopa blir vanligare och passar bra i diken med jämna slänter utan hinder.	
	Minska intensiteten	Underhåll delsträckor, så att påverkan blir mindre. Om det är flera maskiner som gräver i diket. Går det att minska intensiteten genom att köra med färre maskiner?	
Svaga slänter – risk för ras/skred	Minimera ingreppet i slänten	Går det att slå av vegetation eller använda en klippskopa?	
	Bevara buskar och träd	Du bör dock ta bort träd eller buskar som: <ul style="list-style-type: none"> • håller på att ramla ner i diket • bidrar till erosionsproblem, samt • är i vägen för maskiner eller • hindrar utplaning av schaktmassor 	

	Återställ korrekt släntlutning om diket har tryckts ihop med tiden.	Kan behövas om diket form ändrats mycket. Många diken har för branta slänter. Markavvattningsföretag som fördjupats före 1986 ska underhålla den profil som skapades då.	
	Placera rensmassor korrekt	Inte för nära diket. I markavvattningsföretag finns ofta avstånd angivet. Det bör också finnas öppningar för ytvatten, vilket också kan stå i tillståndet. Rensmassorna bör sedan planas ut så snart som möjligt för att det inte ska skapas dämmande vallar. När det gäller åkermark med miljöersättning är kravet att jordmassorna ska vara bortförda och skyddszonens växtlighet vara reparerad senast den 30 juni.	
Problem med erosion och sedimentation	Hitta problemet och åtgärda akuta problem	Hitta platser med kraftig erosion och åtgärda problem. Försök också förebygga problem.	
	Erosionsskydda utsatta platser	T.ex. runt täckdiketsögon, trummor och broar. Detta görs ofta med grovt grus i slänterna och platta stenar under utlopp. Utloppsrör ska vara täta (t.ex. markavloppsrör) minst 2 meter in i slänten.	
	Få en jämn vattenhastighet i diket	En jämn botten, korrekt bottenbredd och släntlutning ger en jämnare vattenhastighet med mindre erosion och sedimentation.	
	Undvik ytavrinning ner i diket	Välplacerade skyddszoner på åkern. Lämna öppningar i rensmassorna så att ytvatten inte samlas på fältet.	